

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 k.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. KOVÁCS JÓZSEF
UGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kölcsey-utca 1197 sz.
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Az őrlésről.

Mióta a *vámmalmok* megkezdtek munkájukat, sok vitára ap alkalmat az a kérdés, hogy a vám, illetően őrlődij csak természetben vagy pedig esetleg készpénzben is leróható-e? Véleményünk szerint ez a kérdés nem lehet vitás, minthogy a 2370/196. sz. rendelet 5. szakaszának második bekezdése világosan utal arra, hogy az őrlés díját (vámot) pénzben is meg lehet téríteni. Ezzel szemben azonban ugyanaz a rendelet azt is kimondja, hogy a természetben megtérített vám *kizáróan csak gabona* lehet, tehát lisztet elfogadni nem szabad és hogy a természetben, illetően gabonában átveit vámot a malom föl nem őrlheti, hanem köteles azt kizáróan a Hadi Termény rendelkezésére bocsátani. Ugy látszik, ez az a pont, a mely a rendelkezések téves értelmezésére és összezavarására ad alkalmat. A malmokkal való szerződés-kötés során a Hadi Termény már többrendbeli oly koncessziót tett ezeknek a vállalatoknak, a melyek

lényegesen enyhítik a szóvatett rendkívül szigorú rendelkezéseket. Így többek között megengedi már a vámorléseket, a bevásárló körzetet hajlandó kitégítani, a kisebb malmok részére az óvadék mértékét leszíllította, sőt egyéb anyagi koncessziót is tesz és hajlandó a szerződés egyes pontjait is enyhíteni. Erre az eljárásra bizonyára az bírta rá a társaságot, hogy a malmok nem jelentkeznek oly arányban, mint a hogyan remélték. Ezekkel a kedvezményekkel szemben a H. T. kötelezte a malmokat az általa kidolgozott új rendtartás megtartására és így ezeknek az üzemeknek naponként rapportot kell adniok a gabonakészletről, a megőrölt gabonáról, a nyers őrleményről, az elszállított őrleményekről és a függőben lévő rendelkezésekről. Kötve hisszük azonban, hogy a kisebb malmok képesek volnának a sok statisztikával és írásbeli munkával járó napi jelentéseket elvégezni, annál kevésbbé, mert ezek az üzemek nem rendelkeznek megfelelő irodai személyzettel. A Hadi Termény Társaság az új kampányban magára

vállalta, hogy a polgári lakosság ellátásán kívül *o hadvezetőség teljes szükségletéről* is gondoskodni fog. Ezt a nagy föladatot akként fogja végrehajtani, hogy az egyes üzemekben végzett őrlések alkalmával nyomban fölosztja és elkülöníti a polgárság, illetve a katonaság részére szánt mennyiségeket. A ma érvényben lévő rendelet szerint 15 százalék tészta lisztet, 20 százalék főzőlisztet és 45 százalék kenyérlisztet kell termelni, ebből 6 százalék tészta liszt, 8 százalék főzőliszt, és 30 százalék kenyérliszt jut a katonaság és 9 százalék tészta liszt, 12 százalék főzőliszt és 15 százalék kenyérliszt a polgári fogyasztás rendelkezésére, míg a kitermelt korpaféléket mind a Korpaközéppont utasításai szerint szállítják el a malmok a felek részére. Megjegyezzük, hogy a Korpaközéppont szintén köteles gondoskodni a katonaság takarmányszükségletéről.

A *Korpaközéppont reformjáról* szóló rendelet már a legközelebbi napokban nyilvánosságra fog kerülni. A rendelet ennek a középpontnak hatás-

MEMENTÓ.

(TANULMÁNY.) Irtá: NEUBERGER REZSŐ.

A mai diákember azokban a szabályos, világos és tiszta tanterekben, a pontosan kezdődő és végződő tanórákon, az iskolai egészségtan szabályai szerint készült padokon ülve, ha egy kis szabadabb vér pezseg még az ereiben, bizony elénekkelheti a rákosi szántóval:

«Miről apám nagy búsan szólt,
Hogy itt hajdan szebb élet volt.»

Milyen száraz, kedélyölő dolog is az a mai szigoruan kiszabott és betartott leckerend, az egységes országos tanterv, a tanfelügyelők, tankerületi főigazgatók, kormánybiztosok, stb. Az ifju szív szereti a szabadságot, eleven változatosságot, a szokatlant, regényeset és kalandosat. A mai iskolai élet pedig a szigorú fegyelemmel, kottai iskolázatással és tufterneléssel, mint egy testi, lelki kényszerzubbony zsisbasztja meg annak fejlődő erőt. Szinte Madách-csal volnánk hajlandók felelősségre vonni a mai rendszert:

«Ah! gyilkosok, nem félték-e egész s legszebb korától a szűt megrabolni!?»

Mintha már az ember tragédiájában festett korban élnénk.

«Dajkáink a magasabb egyenletekről, a mértanról beszélnek gyermekeiknek.»

Az a régi diákvilág mindenféle hibái, bajai és nélkülözései mellett is szebb, vonzóbb, mert szabadabb és változatosabb volt. Nem kívánhatjuk vissza az elmúlt időköt. A mai új kor' ugy sem tölthetők az ó tömlőkbe. De jól esik mégis lelkünknek elmerengni az aranyos ifjuság letűnt korának emlékein. Több ezekben a romantika, az élet poézis és eredetiség, mint manapság.

Mennyi szabadsága, játéka, mulatsága, hibája, büne és jellemző szokása is volt annak a régi magyar diáknak az apró nebulóktól elkezdve fel egész a nagy diákokig! Labdázta, birkóztak, nyilakkal lövöldöztek, parittyával dobálóztak, csónakáztak, madaráztak, halásztak, tornyokra, sziklákra, fákra mászkáltak, muzsikáltak, télen szánkáztak, jégen csuszkáltak és hógolyókkal hajigálóztak. A tehetős nagyuri diákok azután inast, agarat, paripát, vadászó solymot is tartottak. Persze, voltak akkor is szigorú szemöldökű profeszorok, akik üldözték a diákokot. Sárospatakon és Debreczenben a hitjavitás korában például mindenre dolgok közül csak a labdázást nézték el, a többit mind eltiltották,

Még a szabad helyen való fürdést sem volt szabadjára hagyva a diákoknak.

De volt ám azután bűnös játékaik is. Korcsmározta, kártyáztak, fegyvert hordtak, párbajt vívtak. Némileg szelidebben és sokkal elméssbben bántak el haragosukkal azok, a kik többedmagukkal összebeszélve, meglesték áldozatukat, lábáról elkapva lepedőbe fektették és ebből dobálták fel a levegőbe. Mások meg karikatúrákat rajzoltak, gunyverseket írtak társaikra, tanáraikra egyaránt, a mi persze nagy bűn volt. Hát még mennyit szenvedett tőlük a filiszter, a kisvárosi békés polgár! Ha valamelyik ünnepségre kellett a falakat, a kapukat felékesíteni, az összes kertekből ellopták a virágokat. A lakosság tudta már ezt és künn őrködött éjjel kertjeiben. Vagy pedig ugy bosszulta meg magát az ármányos filiszterje, hogy a kerítés léceit az átjáró helyeken bekente kátránnyal s ezt ezután az éjjeli sötétségben ruhákkal tisztították le a szegény diákok. Azt még ujjabb időben is megtették, hogy éjjeli csatangolásaik alkalmával felcserélték a mesteremberek címtábláit s reggel azután a cukrász boltja felett ékeskedett a kéményseprő cimere. A régi diák még megtette azt is, hogy kardot kötött s ugy állott be az iskolába. De el is

körét kiszélesíti és kiterjeszti az összes malmi és gyári takarmánycikkekre, tehát többek között a cukor-, szesz- és olajgyári erőtakarmányokra és a köleskorpára is. A közvetítő kereskedelének módját fognak nyújtani arra, hogy a kicsinyben való árusítást az eddiginél nagyobb mértékben kultiválja és célból biztosítani fogják a kereskedő polgári hasznát akként, hogy a kifizetett fuvar költségen felül 100 kilónként 150 fillér közvetítő hasznot számíthasson fel. Az új rendelet táblázatos összeállításban fogja megállapítani, hogy az ország egyes részein mily áron szabad a korpába hozni a korpaféléket. A 25 koronás korpáért ellen egyébiránt a gazdák országos mozgalmát indítottak azzal a megolással, hogy a korpaforgalmi ára a zsákkal, fuvarral és egyéb költségekkel 32-33 koronára fog rugni, már pedig ez az ár elviselhetetlenül drága, tekintettel arra, hogy a tiszta árpa és rozs maximális ára is körülbelül ezen a szinten mozog.

A táplálkozáró!

Az ember táplálkozása három célt szolgál. Egyik cél az, hogy a testben szükséges körülbelül 37 foknyi meleget változatlanul fentartsa, a másik az, hogy a vér, a hús, a csont és a szövetek képzéséhez hozzájáruljon és a harmadik, hogy az életműködés és a munkaközben történő veszteségeket pótolja. A felnőtt, egészséges ember szervezetéből ugyanis egy nap alatt sok víz, szénanyag, nitrogén, hidrogén, só és más egyéb anyag válik ki.

A táplálkozás szükségére az éhség és szomjúság érzete figyelmeztet. Ha ennek

eleget nem tesz az ember, akkor saját testének rovására él, saját testének részeit emésztí fel. Ha az ember táplálkozás hiányában a test súlyának nagyrészt elveszítette, elpusztul. Ez az idő átlag 14-20 napra szokott bekövetkezni. 14-16 napig tudja az ember az éhséget elszenvetni. Ha az ember nemcsak az ételtől, hanem a víztől is meg van fosztva, a kínos halál jóval előbb bekövetkezik.

Hogy a test gépezete lehetőleg soká és gyengítetlenül folytathassa működését, szükséges, hogy az elhasznált részeknek megfelelő pótlásáról gondoskodjunk.

A legfontosabb táplálóanyagok a cukrot és keményítőt (szénhidrátot) tartalmazó ételek és a zsírok, továbbá a fehérjeanyagot tartalmazó: hús, főtt hús, tej, sajt és a hüvelyes vetemények. Amazok a testi melegségének fentartására szolgálnak, a fehérjék pedig a test felépítésére, a szervezet működése közben elkopott részeknek újjávaló pótlására, a szellemi és testi erők épentartására valók. Ezekon kívül vannak bizonyos sokat tartalmazó ételek, amelyekből a csontok, a haj, a köröm, a fogak képződnek. Vannak élvezetre szolgáló anyagok: kávé, tea, különféle fűszerek és italok.

A természeti szükséglet ösztönöszere megnyilatkozása, hogy az ember táplálékát a növényi és állatvilágból választja. Bár szervezetünk összes szükségleteit kielégíthetjük tisztán növényi, vagy tisztán állati eredetű táplálékokkal: az embert szervezetét mégis a vegyes táplálkozásra utalja.

Az étkezésünket az ebédnél le vesselel kezdjük. Bár még a jobb fajta kenyérben is kevés a táplálóanyag, a közönséges kenyérben csaknem semmi: mint élvezeti szemek, mint az emésztőnedvek elválasztására serkentő eledelnek és az emésztési folyamat megindításának, mégis nagy jelentősége van a táplálkozásban. A leves olyan könnyen emészthető, hogy el lehet fogyasztani étvágy nélkül is.

A levesnek nagyobb fokú táplálóértéket biztosít a befőzött tészta, de különösen a rizs. A rizsnek egyébként is nagy tápláló ereje van. A föld lakosságának több mint fele rizsből él.

A húsból megtalálhatók mindazok a fűtő és hűsítő anyagok és tápláló sók, amelyek a test táplálására okvetlenül szükségesek. A sült húsnak táplálóértéke nagyobb, mint a főtt húsé és ezé ismét aránytalanul nagyobb, mint a füstölt, szárított vagy besózott húsé. A húsfélék közül a marhahús a legkönnyebben emészthető és ennek van a legtöbb tápláló ereje is. A sertéshús nagyon tápláló, de nehezen emészthető, de kevesebb a táplálóértékük. A jól meg nem sült vagy főzött hús ártalmas lehet. A lóhús egészséges, tápláló és éppen olyan ízletesen elkészíthető, mint bármely más vágóállat húsa. A lóhúskolbászok ma már mindenütt tömegesen kerülnek forgalomba és keresett élelmicikkek.

A legolcsóbban szerezzük be napi táplálékszükségletünket a hüvelyes vetemények: a bab, lencse és borsó útján. Megfőzve és áttörve ezek adják a hús helyett a fehérjét és szénhidrátot. Az olyan háztartásokban, amelyekben a hús ritka vendég, a hüvelyes veteményekből készülnek a legjobb táplálékok.

A saját táplálóelemekben nagyon gazdag. Annyi benne a fehérje és a zsír, hogy kenyéren és sajton meg lehet élni. Nemcsak könnyen emészthető, de egyik-másik más étel megerősítését is segíti.

Legfontosabb táplálékunk a kenyér, mert akinek kenyere van, az megélhet. A kenyér fehérjét, sőt kevés zsirt is tartalmaz. A kenyérnek is, a lisztből készült sült és főtt tésztáknak is főfeladata: a szervezet szénhidrát szükségletének fedezése. A barnább lisztben ugyan több a táplálóanyag, mint a fehérben: a tapasztalat mégis az, hogy a fehér lisztből készült kenyér táplálóanyagait a szervezet jobban kihasználja, mint a barna kenyér táplálóanyagait. De elég tápláló a rozs-, árpa-, sőt a zab és kukoricalisztból készült kenyér is.

A friss kenyér nehezebben emészthető, mint a száraz; az ember nem rágja meg olyan jól, mint a száraz kenyeret, a gyomorba jutván, az emésztőnedvek nem dolgozhatják fel kellően. A friss, meleg kenyér élvezése súlyos gyomorbetegségeket lehet az okozója.

A burgonya az európai népek szégyenebb osztályainak fő tápláléka. A munkásembernek közepes erőmegfeszítés mellett naponta fél kilogram szénhidrátot kell a táplálékkal magához vennie. Ha ezt a mennyiséget tisztán burgonyából akarná pótolni, akkor naponta két és fél kilogramot kellene ennie. Egy kilogram burgonya ugyanis 20 dekagram szénhidrátot ad a testnek. A burgonyát főzve, sütvé és mindig meghámozva esszük. Minél jobban összezúzzák a burgonyát, annál könnyebben emészthető.

A tojás is fontos táplálószere. Minden anyag meg van benne, ami az emberi szervezet fentartásához szükséges. Két tojás táplálóértéke annyi, mint tíz dekagram húsé vagy három deci tejé.

A fűszerek (paprika, bors, fahé, mustár) nagyobb mennyiségben használva gyomor- és bélhurutot okoznak. A fűszerek között a legfontosabb a konyhasó. Só nélkül az emberek meg sem élhetnének.

vették tőle s még azonfelül jól meg is büntették. Általában az ifjuság toaletijével sok bajuk volt a tanár uraknak. Debrecenben például sem igen hosszú haját viselni, sem török módra a fejet leborotválni nem volt szabad, mert ezért 21 dénár büntetés járt. Sárospatakon az iskolai törvények azon fadrászati regulát is magukban foglalták, hogy a diákok hajukat hátulról előre fésüljék, még pedig úgy, hogy a hajzat a fülek felet elfedje, vagy legalább is füleik szélét érje. Nyilván a hosszabb fülűkre volt tekintettel az iskolai fenhatóság. Tilva volt azután a magas gallér, bő öv és keztyű. Az internátusokban lakó diákok fekete felsőruhát és coboly-prémes főveget tartoztak viselni. Kálvinista iskolákban az öreg diákok viselték a tógát és innen tógatus diák volt a névök. Tudjuk, hogy a debreceni híres Hatvaninak és a pápai Márton Istvánnak még később is menyői bajuk volt a diákok öltözésével. Egy tanár a hajukat nyíratta le, a másik a felkukorodó hosszú, hegyes csizmaorokat vágatta rövidebbre, a harmadik ismét a bő köpönyeg viselését tiltotta meg, mert a furtangos diák hegedült, no meg kis malacot hordott alatta. Nem csodálni való tehát, hogy az esztergomi káptalan papnöveldejébe is évenként nyolcször járt be a borbély és sorba mosta a kispapok fejét, ott is, a hol később a tonzurát metszették

a fejük bubjára. Minő szépen fésülködött, tisztán mosakodott, jól öltözködött, fiatalság is volt az a régi diákság!

Kisebb helyen, alsóbb iskolákban az is megtörtént, hogy a tanító maga nyitott borbélyműhelyt, ha egyéb mesterséghez nem értett, vagy koresmát nem nyithatott. (A legtöbb tanítónak mellékfoglalkozása is volt a tanítás mellett.)

A társas összejövetelek vigalmak és ünnepélyek szintén nagy változatosságot és énlékséget kölcsönöztek a magyar diákéletnek. A ki lehetett, vig születésnapot, névnapot tartott. Még szilajabbak voltak azután a farsangi tréfák és vigalmak. Ezekre némi részben maguk a tanítók is felszabadították az ifjuságot. Ők is rendeztek ilyenkor növendékeikkel valamelyes komédiát a városi tanács és polgárok mulatóságára s ezért aztán illő jutalomban részesültek.

A külföld példájára a mi iskoláinkban is korán tartottak ünnepélyes disputációkat, vitaközlásokat, melyekre vendégek is voltak hivatalosak. A tanár jelölte ki a vita tárgyait, az egyik fél aztán védte, a másik támadta; mind egyiknek csak egy bizonyos ideig engedtetvén meg a szólás. Utoljára is vendégség lett azután a dolog vége. A protestánsok kezdték s különösen a jezsuiták rendeztek utóbb nagy disputációt, melyeken a magasarisztokrácia is ott volt. (Folytatjuk.)

Fontos növényi táplálószer a cukor is. A gyermek ösztönyszerűleg vonzódik az édességek felé. Helytelen dolog a gyermeket visszatartani a cukor élvezésétől, de azt meg sohasem szabad elfelejteni, hogy a cukor tápláló étel, tehát a túlságtól ennek a fogyasztásában is óvakodni kell. Nagy jelentősége van a cukor élvezetének azért is, mert pótolja az alkoholt. Ha valaki megszokta az édességet, sohasem lesz iszákos ember.

A táplálkozás egyenes arányban áll a bevett táplálék gyors és teljes emészthetőségével. Egy óra alatt emészthjük meg a főtt rizst. Ez tehát a legkönnyebben emészthető étel. Másfél órai időt kíván az árpakásaleves. Két és fél órát a főtt báránnyús, sült malac, piritott burgonya, bab, borsó lencse, sajt, főtt tészta, sült libahús. Három óráig kíván a zöld saláta, kelkáposzta, sült és főtt borjúhús. Három és fél órát a sült sertésbűs, főtt burgonya, friss búzakenyér. Négy órát a marhahúleves, száraz kenyér. Négy és fél órát a savanyú káposzta. Öt órát a füstölt kolbász sültve.

HIREK

Kunszentmárton, 1916. augusztus 20.

— **Bevonulás.** Mindazok az 1885—1897. év között született népfelkelők, akik a legutóbbi bemutató szemlén alkalmasnak találták, 1916. augusztus hó 28-án az igazolványukon feltüntetett katonai parancsnoksághoz bevonulni tartoznak.

— **Vásár.** Nyári országos vásárunk a mai napon tartatik meg.

— **Pótor Sárika sikere Baján.** Dr. Pótor Sándor községi orvosunk leánya Sárika még kis leány, de máris művész. A zeneakadémia növendéke még most, de egy-két mulva kilép az élet színpadára hirt és dicsőséget szerezni családjának és szülőfalujának Kunszentmártonnak. Kunszentmártonban még nem lépett fel Pótor Sárika nyilvánosan, de akik hallották hegedűn játszani, azok mondják, hogy máris kész művész. Most édesapját ment látogabni Bajára és ott fellépett egy hangversenyen. A „Bajai Független Ujság” a következőket írja a kis művésznőről:

A szombati hangversenyen Pótor Sárika hegedűjátéka nyújtotta a *legszebb élvezetet*. Csodálatos ez a kis barna magyar leány. Midőn az emelvényre fellépett, nem sokat vártunk tőle. Nem véltük, hogy komolyabb játékot tudna bemutatni, hogy művész. élvezetet nyújthatna. Nagyon kellemesen csalódtunk. A kislány *oly biztos, határozott, tisztia játékkal* lepelt meg, amilyenre nem számítottunk. Nemcsak nagyon fejlett technikai képessége van, hanem a felfogásának, játékmódjának, a mű átérzésének *igazi művészi voltát találtuk meg benne*. Az első két darabja Händel: Hubay Larghettoja volt, melyet megkapóan, tisztán adott elő. Utána Hubay: Hullámzó Balatonját játszotta. Mesterét igen jól interpretálva. Művészi szempontból a legnehezebb feladatot, Lieux temps Air Varié játéka képezte, amelynek futamain és siakkatáin nagy bravúrral haladt keresztül. *Mily finomság és báj volt játékában. Gyönyörű volt.* Vagy a ráadásul legendában mily művészi érzés nyilvánult meg. Egészen érthető, hogy a hálás közönség elragadtatásában meleg tapsviharral és szép virágokkal köszönte a kis Művésznő játékát.

— **Hősi halál.** A legújabb veszteségi kimutatás szerint a következő kunszentmártoni fiúk haltak hősi halált: *Busai Márton* 8. honvéd gy. honvéd. *Garáz András* 29. honvéd gy. honvéd. *Szeszko Sándor* 29. honvéd gy. honvéd. *Kiss Márton* közös gy. gyalogos. *Kiss Bertalan* 7. honvéd tüzérezredbeli fűzer.

— **Hadifoglyok.** *Birgés István* népfelkelő, a legutóbbi harcokban olasz hadifogságba, *Csik István* honvéd pedig orosz hadifogságba jutott.

— **Hadifogságba jutott tiszt.** A mint értesülünk, *dr. Barna Domokos* ügyvéd, tartalékos főhadnagy a legutóbbi bukovinai harcokban orosz hadifogságba került.

— **A király születésnapja.** Ő felsége a király születése napján, augusztus hó 18-án, pénteken délelőtt 9 órakor a róm. kath. templomban isentisztelet volt, melyen a hatóságok, testületek és egyletek jelen voltak.

— **Hadicsikók.** Augusztus hó 18-án 111 darab hadicsikó érkezett Kunszentmártonba, melyeket augusztus 19-én délután el is árvereztek.

— **Bemutató szemle.** Az 1877-1866 évek között született népfelkelők bemutató szemléje a tiszai alsó járásban a következő napokon tartatik meg:

1916 szept. 15-én reggel 7 órakor Kunszentmárton és Tiszaug

1916 szept. 16-án reggel 7 órakor Szekesváry, Csépa, Sas és Tiszakürt.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Születtek: Rosznáky Rózsa, Ilona Anna, Karsai László, Harangozó Ilona, Harangozó Mária Magdolna, Szepesi József, Kövér István, Kovács László György. *Házasságot kötöttek:* Flaschner József és Ádám Berta.

— **Szerencsétlenség.** *Lázi István* és neje folyó hó 16-án patkányokat irtottak a házuknál. A férj egy kamrában, az asszony pedig az udvaron kereste a patkány lyukakat. Egyszer az asszony egy nagy lyukat vett észre a fal tövében, odaszól férjének, hogy ott ásson. A férj ásní is kezdett, azonban a lyukban kotorászó asszony jobb kezét ásóájával levágta. Lázinét *dr. Déri* köztözte be.

— **A korpa ára.** A hivatalos lap közli a kormány rendeletét, melylyel a búza-, rozs- és árpakorpaért követelhető legmagasabb árat 100 kilogrammonként tiszta súlyra *husz koronában* állapítja meg.

— **Rézgálic a gabonáknak.** A rézgálic nagy hiánya és drágasága ellenére a földművelésügyi miniszter gondoskodott arról, hogy habár korlátolt mennyiségben, de rézgálic álljon a gazdák rendelkezésére s ennek forgalomba hozatalával a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét bizta meg. A rézgálic elosztási célra ennél a szövetkezettől kilogrammonként 3 korona 80 fillér áron rendelhető meg.

— **Megjött a rézgálic.** Arról értesítik lapunkat, hogy az elmúlt héten 55 métermázsza rézgálic érkezett Kunszentmártonba. A rézgálic a legközelebb ossza szét az előjáróság azon szőlőbirtokosok között, akik permetezésre rendelték rézgálicot és azt nem kapták meg.

— **Két hajó csodálatos kalandja.** Már a háboru elején is óriási feltűnést keltettek az Emdennek hőstettei a keletázsiai és indiai vizeken. Minden üldözöttség ellenére is, hónapokon át réme volt ellenségeinknek és merészségével, ügyességével mérhetetlen kárt okozott nekik, míg végül egy nagy angol páncélosal folytatott aránytalan küzdelemben a Szumatrától délre fekvő Keelling szigeteken táján elsüllyedt. Közben azonban egy 40—50 emberből álló különítmény szétrombolta itt Angliának utolsó táviró összeköttetését Ausztráliával. Ez a partaszálló szakasz Mücke sörhajóhadnagy vezetése mellett egy alig tengercrkes, kizsákmányolt vitorlászajón, az Ayeshán, majd egy kis Lloydgőzöszön az angol blokádvádonalatt áttörve, ezer veszély között eljutott az Indiai Óceánon át a Vörös-tengerbe. Innen részben vitorlás esónakokon a tengeren folytatták kalandos útjukat, részben hasonlóan vesztérhes arabiai sivatagon át sikerült Törökországba jutniok, miközben az angioiktól felbérelt vad beduinhorákkal több napot át tartó heves ütközetbe is kellett bocsátkozniok. Hőstettekben és a legváltozatosabb kalandokban ebben a háboruban is páratlanul gazdag az Emden-Ayesha útja. Szerencse, hogy ezeket a történelem számára olyan író jegyezte fel, mint Mücke, az Ayesha parancsnoka, aki élményeit és tetteit egy nagy íróhoz méltó művészettel tudja előadni. Nem száraz, többé-kevésbé mult értékű riport ez a két könyv, hanem minden időre szóló gyönyörű regény, teli finom humorral, költői leírásokkal, meglepő fordulatokkal. Nincs az a Verne-regény, mely vele versenyre kelhetne, mert ezekben is sok az ismeretterjesztő részlet, a lélekemelő lendület s mindez nem mese, hanem élő valóság, sőt történet. A haditengerészeti életnek, a sivatag viszonyosságainak élvezetes leírása Gáspár Ferenc Gálára emlékeztet. Ez a regényszerűség és a művészi kontós az, ami ezt a két könyvet eddig is oly keresetté tette, hogy (5 millió példány fogyott el néhány hét alatt) s ami kiemeli a közönséges hadi irodalomból és hisszük, hogy klaszikussá fogja tenni. Mások is ír ak az Emden-Ayesha hőstetteiről. Hasonló kalandokon átesett tengerészek újabb Mücke módszere szerint írták meg riportjaikat, de a mester stílusának eleven égét egyik sem tudja megközelíteni. Mücke végig érdekfeszítő előadása utólrhetetlen. S a milyen mohón ma, a világháboru izgalmi közepette, elkapkodták fiatalok és felnöttek, hölgyek és férfiak egyaránt, olyan érdeklődéssel és élvezettel fogják olvasni ezután is nemzedékről-nemzedékre. Az Emdennek, valamint az Ayeshá-nak ára 2 korona 40 fillér. Kapható és megrendelhető a kiadódnál Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű és könyvkereskedőnél Budapest, Szervita-tér 5.

Kiadó föld.

A néhai özv. Czirják Jánosné volt nagykörösi lakos hagyatékába tartozó Öcsöd Báboczká pusztá 360 kath. hold területű ingatlan a f. évi szeptember hó 29-től kezdődőleg — esetleg kisebb vagy nagyobb részletekben is haszonbérbe kiadó. (A szükséges ugarlási vagy vetés alá való szántási munkálatok azonban már most szabadon megkezdhetők s végezhetők.

Bővebb felvilágosítást ad: dr. *Dalmady Lajos* ügyvéd Nagyköröszön, f. hó 23—24-én pedig Kunszentmártonban a «Körös» szállóban.

Kiadó földek.

A néhai Tóth János örököseinek a Körös parton fekvő **120 kishold** szántó, tanyával s a **csengedben 23 kishold** szántó földje **folyó évi október 1-től, 33 kishold** ártéri kaszálója pedig azonnal haszonbérbe **kiadó**. Értekezni lehet **Kis Arpád** megyei hivatalnokkal **Szentesen**.

Elsőrendű

porosz-köszén, gépolaj, gépszir és tűzifa

a cséplési szezonra

Kapható: **Berta József** kereskedésében.

Eladó földbirtok.

Nagy Géza ur kunszentmártoni határában fekvő 293 katasztrális hold kitűnő tanyaföldje egészben vagy 30—40 holdas részletekben eladó és október hó 1-én átvehető. A vételár egy 3-ad része készpénzben vagy hadikölcsön kötvényben fizetendő, míg a két 3-ad része előnyös kölcsönkép a birtokon maradhat. Bővebb felvilágosítást nyújt Borbás Sándor, a hódmezővásárhelyi Népbank vezérigazgatója Hmvásárhely.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

ellen. Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés, katarus gégefájás stb. minden előforduló hűlés ellen.

6100 köszönős hálalevél orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legízletesebb bombonok. Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és **POPOVITS GÁBOR**
Tiszaföldváron **Goldman Adolf**
gyógytárban és minden hazai gyógytárban.

Kelme festő üzlet megnyitás.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a jövő hó elején **selyem, szövet és karton festő** üzletem megnyitom. Kérem a n. é. közönséget a festetni szánt kelméket **Páci Mariska** főtéri virág üzletébe átadni sziveskedjen. Jó és szép munkáról biztosítva, a n. é. közönség b. párt fogását kérve, vagyok

tisztelettel

Bokody István

selyem, szövet és karton festő.

Vágó István

tiszakürti lakosnak a Jurinák Béla gazdasága mellett a nagyrévi tanyán 400 esomó **buza-szalma**, mivel a föld el lett adva, jutányos árban **eladó**.

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy ügyes fiu fizetés mellett

tanoncnak

felvétetik. — Értekezni lehet e lap nyomdájában.

A hölgyközönségnek

van szerencsém tudomására hozni, hogy egy

bécsi kozmetikai szépségápolási szalonból

mindentéle **arcszépítő- és arcápolási szereket** árusítok.

Vállalok **hajfestést, hajmosást, arcmaszirozást, arc-vibrációt, fésülést**, a délelőtti órákban házhoz is elmegyek.

Lakásom **Homola Rezső** pékmester ur házában, külön bejáratral, hol szerdán és vasárnap egész nap, a többi napokon pedig délután 2 től este 8 óráig tartózkodom.

Tisztelettel

özvegy Farkas Máténé
Pájer Etelka.

Hadi fogoly-pénz átutalások.

Tisztelettel értesítjük a t. közönséget, hogy üzletkörünkbe felvettük a hadifoglyok részére való **pénz átutalásokat**, melyeket a semleges államokban lévő bankok útján a legrövidebb idő alatt eszközölünk. Ugy Orosz, mint Olaszországba 50 koronát, 6 koronáért, 100 koronát, 11 koronáért juttatunk el. Beküldendő a pénzzel a legutóbbi harc-téri cím és a fogoly pontos címe.

A Hódmezővásárhelyi Népbank igazgatósága.

Keresek

a piac vagy a köröspart közelében megfelelő **házat** vagy **lakást** külön udvarral bérbe, mely állana **kettőszoba, kamra** vagy **speiz**. az udvarban **ól** és **műhely** helyiségnek való **szoba** bővízü **kut**, lehetőleg ártézi kut az udvarban, bérleti árajánlatot kérek **Habranyi Béla** ipartestületi jegyző urnak helyben, vagy **Bokody István** kelme festőnek Hódmezővásárhely

Eladó föld.

Sarkadi Molnár Sándornak a kis tőkén levő **130 hold** földje örök áron **eladó**. Értekezni lehet a fent nevezett tulajdonossal **Szentesen** (Vásárhelyi-utca 15 sz.)

Hirdetmény.

Gyár és malomtulajdonosok, továbbá kereskedők és vasuti szállítók szives figyelmébe!

Az Ellenőrző és Felülvizsgáló r. t. országos vasuti fuvarlevél felülvizsgáló vállalat tisztelettel kéri mindazokat, kik egy éven belül kiváltott fuvarlevelek birtokában vannak, hogy ezeket mielőbb juttassák **Kiss János** Kunszentmártoni lakos nyugalmazott máv. raktártárnokhoz, ki a fuvarlevelek gyűjtésével általunk lett megbízva.

A háborus viszonyok folytán igen sok tévedés van a fuvardíj kiszámítás körül. A felülvizsgálás díjtalanul esz-közöltetik. A felmerült díjtöbblet 75 százalékát 8 napon belül a fuvarlevelekkel együtt megkapja a fél. A szállító közönségteljes és szives bizalmát kéri.

Kunszentmárton, 1916. aug. 13.

Kiváló tisztelettel:

Kiss János nyug. máv. raktárnok
Alkotmány-utca 118. szám.

T á b o r i

fehér levelező-lap

kapható **Wolf Dezső** könyv- és papirkereskedésében.

Dr. Oláh Antal

ügyvéd, Rákóczi-ut 289 számú **háza** **eladó**.